

B. Osobitná časť

K § 1

Ustanovuje sa obdobie uplatňovania návrhom nariadenia ustanovenej odchýlky od zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“). Ide o odchýlku pri uplatňovaní povinnosti prijímateľa finančného príspevku podľa § 71 ods. 6 a 7, § 78a a 78aa zákona (ďalej len „finančný príspevok“), vrátiť Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „ministerstvo“) za príslušný štvrťrok pomernú časť vyplateného finančného príspevku za neobsadené miesta v zariadení sociálnych služieb podľa § 78d ods. 12 a 13 zákona. Vztahuje sa len na dobu trvania mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID- 19 (do doby trvania tejto situácie alebo stavu, ktorý z nich bude trvať najdlhšie) (ďalej len „krízová situácia“). Ak však krízová situácia neskončí posledným dňom príslušného štvrťroka (nezhoduje sa s týmto dňom) tak sa návrh nariadenia uplatňuje v období do konca štvrťroka, v ktorom bude deň skončenia krízovej situácie. Zároveň je však ustanovená podmienka uplatňovania tohto návrhu nariadenia len do konca rozpočtového roku 2022- to znamená, že keby trvala krízová situácia aj po roku 2022, tak by sa tento návrh nariadenia po uplynutí rozpočtového roku 2022 už neuplatňoval- to znamená, že spoločné ustanovenia k finančnej podpore z rozpočtu ministerstva by sa uplatňovali podľa zákona. Ak by krízová situácia skončila skôr ako sa skončí rozpočtový rok 2022, tak by sa návrh nariadenia vzťahoval len do konca tejto krízovej situácie, resp. do konca štvrťroka rozpočtového roku 2022, v ktorom bude deň skončenia krízovej situácie, ak sa tento deň nezhoduje s posledným dňom tohto štvrťroka.

K § 2

Ustanovuje sa odchýlka od zákona pri vzniku povinnosti prijímateľa finančného príspevku vrátiť ministerstvu podľa § 78d ods. 17 zákona pomernú časť vyplateného finančného príspevku, a to za neobsadené miesta v zariadení podľa § 78d ods. 12 a 13 zákona za obdobie, v ktorom bolo neobsadené miesto podľa trvania tohto neobsadenia od prvého dňa neobsadenia tohto miesta. Ide o finančný príspevok podľa § 71 ods. 6 a 7, § 78a a 78aa zákona, ktorý bol zo štátneho rozpočtu prostredníctvom kapitoly ministerstva poskytnutý na spolufinancovanie sociálnych služieb vo vybraných zariadeniach sociálnych služieb podmienených odkázanosťou a v zariadeniach krízovej intervencie. Ustanovená odchýlka sa však nevzťahuje na uplatňovanie povinnosti vrátenia pomernej časti vyplateného finančného príspevku z iných právnych titulov, pre ktoré tiež nevzniká nárok na finančný príspevok na jednotlivých miestach, napr. podľa § 78d ods. 4 až 8 zákona (zrušené miesto, miesta pred dňom začatia poskytovania sociálnej služby, miesto spolufinancované príslušnou inštitúciou iného štátu, miesto obsadené samoplatcom).

V súlade so zákonom (§ 78d ods. 12 zákona) nárok na finančný príspevok pri pobytovej sociálnej službe v zariadení sociálnych služieb nevzniká na miesto v zariadení, na ktorom sa počas viac ako 30 po sebe nasledujúcich dní neposkytuje sociálna služba z dôvodu neuzatvorenia zmluvy o poskytovaní sociálnej služby (tzv. „neobsadenosť miesta“ pri pobytovej sociálnej službe v zariadení). Pri poskytovaní ambulantnej sociálnej služby v zariadení sociálnych služieb v súlade s § 78d ods. 13 zákona nárok na finančný príspevok nevzniká na miesto v zariadení, na ktorom sa počas 20 a viac po sebe nasledujúcich pracovných dní neposkytuje sociálna služba z dôvodu neuzatvorenia zmluvy o poskytovaní sociálnej služby alebo ak sa poskytuje sociálna služba v menšom rozsahu ako 80 hodín (tzv. „neobsadenosť miesta“ pri ambulantnej sociálnej službe v zariadení).

Podľa § 78d ods. 3 prvej vety zákona sa finančný príspevok vypláca štvrťročne v pomernej časti zo sumy uvedenej v písomnej zmluve o poskytnutí tohto finančného príspevku. V súlade s § 78d ods. 3 písm. c) zákona jednou z právnych podmienok vyplatenia pomernej časti finančného príspevku na nasledujúci štvrťrok je, že prijímateľ finančného príspevku vráti pomernú časť finančného príspevku, vyplateného na príslušný štvrťrok, za neobsadené miesta v zariadení podľa § 78d ods. 12 a 13; inak sa vyplatenie tohto finančného príspevku do doby splnenia tejto podmienky dočasne pozastaví.

Ustanovenia § 2 návrhu nariadenia obsahuje úpravu odchýlky od zákona pri rozsahu uplatňovania povinnosti vrátenia (uplatňuje sa len v rozsahu 90 % z povinnej sumy vrátenia určenej podľa zákona) pomernej časti finančného príspevku, určenej podľa § 78d ods. 18 písm. b) zákona, a vyplateného (finančného príspevku) na príslušný štvrťrok podľa § 78d ods. 18 písm. a) zákona, a to za neobsadené miesta v zariadení podľa § 78d ods. 12 a 13 zákona v príslušnom štvrťroku, a to na účely vyplatenia finančného príspevku na nasledujúci štvrťrok podľa § 78d ods. 3 písm. c) zákona. Táto odchýlka od zákona pri rozsahu uplatňovania povinnosti vrátenia pomernej časti vyplateného finančného príspevku na príslušný štvrťrok za neobsadené miesta v zariadení podľa § 78d ods. 12 a 13 zákona (povinnosť sa redukuje v zásade o 10 %) bude uplatňovaná len za kumulatívneho splnenia podmienok ustanovených v § 2 ods. 1 písm. a) až d) návrhu nariadenia, a to len v rozsahu 90 % zo sumy, ktorá by sa inak za tieto neobsadené miesta v zariadení podľa § 78d ods. 12 a 13 zákona, mala vrátiť podľa zákona (teda plnenie tejto povinnosti vrátenia pomernej časti vyplateného finančného príspevku za tieto neobsadené miesta v príslušnom štvrťroku bude redukované o 10%).

Takto koncipovaná odchýlka vo svojich dôsledkoch predstavuje „určitú čiastočnú kompenzáciu“ zohľadňujúcu, v rámci zúčtovania vyplateného finančného príspevku, zvýšené náklady a výpadky príjmov z platenia úhrady za poskytovanú sociálnu službu vzniknuté v dôsledku preukázateľného výskytu a šírenia ochorenia COVID-19 v konkrétnom zariadení a jeho preukázaného vplyvu na nárast neobsadených miest v tomto zariadení.

Podmienkami na uplatňovanie vyššie uvedenej odchýlky od zákona pri rozsahu uplatňovania povinnosti vrátenia pomernej časti vyplateného finančného príspevku na príslušný štvrťrok za neobsadené miesta v zariadení podľa § 78d ods. 12 a 13 zákona sú:

a) prijímateľ finančného príspevku na rozpočtový rok 2022 (ďalej len „prijímateľ finančného príspevku“) ohlásí výskyt a šírenie ochorenia COVID-19 v zariadení ministerstvu ako subjektu hospodárskej mobilizácie vykonávajúcemu organizáciu sociálneho zabezpečenia (§6 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 183/2021 Z. z. na vykonanie niektorých opatrení hospodárskej mobilizácie v súvislosti s vyhlásenou mimoriadnou situáciou na zabezpečenie riešenia koronavírusu COVID-19 v znení neskorších predpisov), a to spôsobom určeným ministerstvom (v súlade s metodickým usmernením k hláseniu mimoriadnej udalosti v zariadení, ktoré je uvedené v prílohe 5 Pandemického plánu ministerstva pre prípad pandémie, ktorý je v platnom znení zverejnený na webovom sídle ministerstva; ministerstvo v rámci svojej pôsobnosti overí splnenie tejto podmienky z vlastnej evidencie hlásení mimoriadnych udalostí ,

b) preukázaný nárast počtu neobsadených miest v zariadení podľa § 78d ods. 12 a 13 zákona v príslušnom štvrtroku (aspoň o jedno miesto), ktorý súvisí s výskytom a šírením ochorenia COVID- 19 v konkrétnom zariadení, pre ktoré je finančný príspevok určený, a to oproti bezprostredne predchádzajúcemu štvrtroku, v ktorom sa nevyskytla alebo netrvala takáto mimoriadna udalosť podľa písmena a); ak takéto porovnanie nie je možné napr. z dôvodu začatia poskytovania sociálnej služby prijímateľom finančného príspevku, tak túto odchýlku od uplatnenia povinnosti podľa § 78d ods. 17 zákona nemožno uplatniť (vplyv dôsledkov výskytu a šírenia ochorenia COVID- 19 na neobsadenosť miest v konkrétnom zariadení nemožno preukázať),

c) počet neobsadených miest v zariadení podľa § 78d ods. 12 a 13 zákona k poslednému dňu príslušného štvrtroku v konkrétnom zariadení, pre ktoré je finančný príspevok určený, nepresiahne 10 % z počtu miest v zariadení zapísaného v registri, to znamená že odchýlka sa uplatní u prijímateľa finančného príspevku, resp. u zariadenia, pre ktoré je tento finančný príspevok určený, ktorý plní účel tejto finančnej podpory, ktorým je spolufinancovanie fyzickým osobám, ktoré sú odkázané na sociálnu službu v zariadení, resp. prijímateľom sociálnej služby v zariadení, aj reálne poskytovaných sociálnych služieb,

d) prijímateľ finančného príspevku v rámci dokladov, ktoré doručuje ministerstvu podľa zmluvy o poskytnutí finančného príspevku (majú zmluvne dohodnutú lehotu a spôsob doručovania) doručí ministerstvu aj osobitne údaj o počte neobsadených miest v zariadení podľa § 78d ods. 12 a 13 zákona za príslušný štvrtrok a o výške vrátených finančných prostriedkov za tieto neobsadené miesta.

Právna úprava § 2 ods. 2 zabezpečuje vzťahovanie odchýlky uplatňovania povinnosti podľa § 78d ods. 17 zákona, ustanovenej v § 2 ods. 1 návrhu nariadenia ak by krízová situácia skončila skôr ako sa skončí rozpočtový rok 2022 a dňom, ktorý sa nezhoduje s posledným dňom príslušného štvrtroka, za ktorý sa posudzuje uplatňovanie povinnosti ustanovenej v § 78d ods. 17 zákona aj na obdobie od prvého dňa bezprostredne nasledujúceho po dni, v ktorom je ukončená krízová situácia, do posledného dňa príslušného štvrtroka.

K § 3

Zrušuje sa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 70/2020 Z. z., ktorým sa ustanovujú niektoré podmienky financovania sociálnych služieb v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 261/2020 Z. z. a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 100/2021 Z. z. Dôvodom je predkladaný návrh nariadenia, ktorý novou právnou úpravou reaguje na aktuálny vývoj mimoriadnej situácie súvisiacej s ochorením COVID-19 a jej reálny vplyv na obsadenosť miest v zariadeniach sociálnych služieb uplynutím času.

Vzhľadom na dlhodobosť trvania mimoriadnej situácie súvisiacej s ochorením COVID-19, mieru zaočkovanosti prijímateľov sociálnych služieb v zariadeniach podmienených odkázanosťou, ako aj ostatného obyvateľstva proti ochoreniu COVID-19, ako aj ďalšie opatrenia prijímané za účelom zabránenia šírenia tohto ochorenia v zariadeniach sociálnych služieb a pretrvávajúci neuspokojený oprávnený dopyt po poskytovaní sociálnych služieb v zariadeniach, nie je účelné naďalej zotrvávať na doterajšej právnej úprave a odchylkách od povinnosti vrátenia finančného príspevku za neobsadené miesta, ustanovených doterajšou právnou úpravou v zrušovanom nariadení vlády

K § 4

Vzhľadom na termín a spôsob štvrtročného zúčtovávania finančného príspevku a v záujme zníženia administratívnej náročnosti sa navrhuje, aby nariadenie nadobudlo účinnosť od 1. apríla 2022.